

Brüssel, 4. oktoober 2018
(OR. en)

12856/18

Institutsioonidevaheline
dokument:
2018/0108(COD)

JAI 971
COPEN 336
CYBER 223
DROIPEN 149
JAIEX 128
ENFOPOL 491
DAPIX 303
EJUSTICE 131
MI 690
TELECOM 324
DATAPROTECT 207
CODEC 1606

MÄRKUS

Saatja:	Eesistujariik
Saaja:	Nõukogu
Eelmise dok nr:	12115/18
Teema:	Ettepanek: Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrus, mis käsitleb Euroopa andmeesitamismäärust ja Euroopa andmesäilitamismäärust elektrooniliste tõendite hankimiseks kriminaalasjades - Poliitiline mõttevahetus

1. Nõukogu kutsus 2016. aasta juunis üles kujundama välja ELi ühise lähenemisviisi küberruumi käsitleva kriminaalõigussüsteemi täiustamiseks. Eelkõige kutsus nõukogu üles võtma meetmeid, millega lihtsustatakse koostööd kolmandates riikides asuvate teenuseosutajatega ning antakse õiguskaitseasutustele ja õigusasutustele vahendeid elektrooniliste tõendite kiireks hankimiseks. Pärast ulatuslikku eksperte kaasavat protsessi ning konsultatsioone liikmesriikide ja asjakohaste sidusrühmadega esitas komisjon 2018. aasta aprillis määruse ettepaneku, mis käsitleb Euroopa andmeesitamismäärust ja Euroopa andmesäilitamismäärust elektrooniliste tõendite hankimiseks kriminaalasjades (edaspidi „ettepanek“)¹.

¹ Dok 8110/18.

Ettepaneku eesmärk on võtta kasutusele mehhanism, mis oleks alternatiivne olemasolevatele rahvusvahelise koostöö ja vastastikuse õigusabi andmise vahenditele. Ettepanekus käsitletakse konkreetset probleemi, mis tulenevad elektrooniliste tõendite volatiilsusest ja andmete asukoha kaotsiminekest, kehtestades uued menetlused kiireks, tõhusaks ja tulemuslikuks piiriüleseks tõenditele juurdepääsuks.

2. Ettepanek tugineb ELi toimimise lepingu artikli 82 lõikes 1 sätestatud vastastikuse tunnustamise põhimõttele ja arendab seda edasi, tagades samal ajal õiguskindluse ametiasutustele, teenuseosutajatele ja mõjutatud isikutele. Selles nähakse ette võimalus, et teatavate õigusnormide kohaselt võib taotleva riigi õigusasutus adresseerida kohtumääruse otse teise liikmesriigi teenuseosutajale või tema õiguslikule esindajale. Selle liikmesriigi õigusasutust, kus teenuseosutaja või tema esindaja asub, ei ole vaja selles etapis kaasata. Selline õigusasutus sekkub üksnes selleks, et tunnustada kohtumäärust ja pöörata see täitmisele juhul, kui teenuseosutaja seda ei järgi.
3. Võttes arvesse konkreetseid tegevusvajadusi ja tehnilisi aspekte, mis on seotud elektroonilistele tõenditele juurdepääsuga, pidasid paljud liikmesriigid kavandatud meetmeid tervitatavaks, rõhutades vajadust leida tõhus ja kiire praktiline lahendus, mis põhineb vastastikusel usaldusel.
4. Oli ka delegatsioone, kes väljendasid erinevaid mureküsimusi ja tegid ettepaneku kehtestada kohustus anda teisele liikmesriigile selle liikmesriigi õigusasutuste teavitamise teel võimalus sekkuda menetlusse, mis võimaldaks hinnata kohtumääruse õiguspärasust ja võimalikke takistusi selle täitmisel. Lähtuvalt selle hindamise tulemusest oleks õigusasutustel võimalus kohtumääruse täitmine vaidlustada.

5. Ekspertid arutasid põhjalikult kaht erinevat teavituskorra lahendust:

- teenuseosutaja või tema esindaja liikmesriigi teavitamine või
- sellise isiku liikmesriigi teavitamine, kelle andmeid taotleti.

6. Arutelude käigus toetati mõlemat määruse eelnõus esitatud lahendust ja erinevaid ettepanekuid teavitamise kohta, ent väljendati ka kahtlusi.

Kuna asjaomane küsimus on ettepaneku sisu aluseks, tuleks seda läbirääkimiste sujuva edenemise tagamiseks selgitada. Eesistujariik soovib seepärast teada, kas ministrid:

- kinnitavad määruse eelnõus esitatud lähenemisviisi või
- soovivad seda lähenemisviisi muuta, kehtestades teavitamissüsteemi.

Viimasel juhul tuleks märkida, millist riiki tuleks teavitada (täitjaliikmesriiki või mõjutatud isiku liikmesriiki).

Võttes arvesse seni tehtud edusamme ja eesmärki tagada läbirääkimiste õigeaegne lõpuleviimine detsembriks, palub eesistujariik ministritel kompromissina kaaluda lahendust, mille kohaselt täitjaliikmesriigi või mõjutatud isiku liikmesriiki ametiasutustele edastatakse teade *teavitamise eesmärgil*. Sellest lähtuvalt võib teate saanud asutus alustada konsultatsiooni täitjaliikmesriigiga, ilma et tal oleks õigus kohtumääruse täitmist vaidlustada.